

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Christin
Gimberger

Sammanträdesdatum
2024-11-28

Beteckning
Dnr: 24RS10206

Er beteckning:
Dnr KS 2021–258

Laxå kommun
695 80 Laxå

Samrådsyttrande över förslag till ny översiktsplan för Laxå kommun

Sammanfattning

Region Örebro län tackar för möjligheten att lämna synpunkter på förslag till ny översiktsplan för Laxå kommun. Kommunens ambition är att bebyggelseutvecklingen i första hand ska koncentreras till kommunens två största orter, Laxå och Finnerödja, samt i anslutning till starka kommunikationsstråk och platser där det finns service, kollektivtrafik och infrastruktur som möjliggör en långsiktigt hållbar utveckling utifrån alla hållbarhetsdimensioner.

Kommunikationsstråket mellan Stockholm och Göteborg, som omfattar både väg och järnväg, pekas ut som viktigt för såväl gods- som persontrafik. Även järnvägsstråket norrut mot Örebro och vidare mot Dalarna, lyfts fram som viktigt, likväl som väg 205 och väg 50.

Region Örebro län bedömer att förslag till översiktsplan för Laxå har goda förutsättningar att bidra till den regionala utvecklingsstrategins prioriterade områden med bäring på fysisk planering.

Översiktsplanen i sammandrag

Förslaget till ny översiktsplan är framtagen enligt Boverkets ÖP-modell, vilket gör den överblickbar och lättillgänglig. Strategier för bebyggelseutveckling och infrastruktur är tydliga. Förslag till översiktsplan för Laxå kommun lutar sig mot SCB:s befolkningsprognos som fram till 2040 visar på en gradvis minskande befolkning, där andelen barn minskar i likhet med andelen yrkesverksamma, samtidigt som andelen äldre ökar. För att kommunen ska ha beredskap för bland annat företagsetableringar och en möjlig befolkningstillväxt pekar översiktsplanen ut nya ytor för bebyggelse.

Planen tar sin utgång i sju kommunövergripande strategier som är vägledande för att nå långsiktig hållbar utveckling i alla hållbarhetsdimensioner och som ska beaktas vid samhällsplanering, bygglov, miljötillstånd och infrastruktur-satsningar i kommunen. Dessa strategier samspelar i hög uträkning med den regionala utvecklingsstrategins prioriterade områden. Utifrån kommunens sju strategiska utgångspunkter konkretiseras utvecklingsinriktningen för kommunen genom att peka ut Laxå och Finnerödja som viktiga noder dit ny bebyggelse föreslås koncentreras utifrån dess förutsättningar att säkerställa goda boendemiljöer med tillgång till service, kollektivtrafik, arbete och utbildning. Kommunens mindre orter är i huvudsak boendeorter med begränsade förutsättningar för serviceutbud.

Västra stambanan är betydelsefull för person- och godstrafik. Kommunen arbetar för att en fyrspårslösning mellan Alingsås och Göteborg ska byggas vilket för Laxå skulle kunna betyda fler tågstopp. Det finns en politisk önskan om framtida tågstopp i Hasselfors och Finnerödja. När det gäller vägburen person- och godstrafik har E20 och väg 205 störst betydelse i Laxå.

Avgränsning av Region Örebro läns yttrande

Region Örebro län har som ambition att tillföra en regional och storregional dimension till den kommunala fysiska planeringen. Region Örebro läns samrådsyttrande tar sin utgångspunkt i den regionala utvecklingsstrategin, RUS, med fokus på tre av de tio utvecklingsområdena, vilka bedöms ha störst påverkan på mark- och vattenanvändningen.

- *Rus prioriterade område Kompetensförsörjning och matchning*

Detta prioriterade område syftar i första hand till att nå balans mellan utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden. Utbildning och arbetsmarknad är viktiga fokusområden. En tät och sammanhållen bebyggelse i goda kollektivtrafiklägen tillsammans med utveckling av digitala tjänster, främjar god kompetensförsörjning och matchning på arbetsmarknaden. Laxå är en del av Örebro läns arbetsmarknad vilket även syns i pendlingsströmmar mellan Laxå och Örebro. Mellan Laxå och Gullspång, Mariestad och Skövde finns också en viss arbetspendling, något som kommunen väntar sig kan förstärkas i och med att västra stambanan byggs om för förbättrad kapacitet. Därmed bedömer kommunen att arbetsmarknaden kan växa söderut mot norra delen av Västra Götalands län. Översiktsplanens intentioner uttryckta i utvecklingsinriktningen överensstämmer i hög grad med den regionala utvecklingsstrategin för detta målområde.

- *RUS prioriterade område Transporter och infrastruktur*

Transportinfrastrukturen i form av västra stambanan tillsammans med E20 och väg 50, är tydligt prioriterade i översiktsplanen. Det framgår även att järnvägsstationen i Laxå utgör en viktig bytespunkt mellan tåg, buss och anropsstyrd kollektivtrafik. Stationsområdet är tillsammans med hållplatslägen för buss och linjelagd kollektivtrafik i kommunen tydligt sammankopplade med kommunens bebyggelseplanering, vilket Region Örebro län ser positivt på.

Det är positivt att kommunen pekar ut expansionsytor väster om befintligt stationsområde för den planerade ombyggnationen av stationsområdet och bangården. Både stationen och bangården fyller viktiga funktioner för näringslivet och möjligheterna för pendling till och från Laxå. Idag finns stora brister i trafiksäkerhet och tillgänglighet.

I förslaget till översiktsplan nämns att det finns en politisk önskan om framtida tågstopp i Hasselfors och Finnerödja. Orternas befolkningsunderlag är idag för litet för att möjliggöra ett tillräckligt tillskott av resenärer som kan motivera tågstopp på orterna. Därtill behöver det vägas in att tågstopp påverkar restidskvoten för resenärer från andra orter vilket kan påverka pendlingsbenägenheten för resenärer i en större geografi. Principer för när etablering av ny station kan vara befogade finns redovisade i Trafikförsörjningsprogram för Örebro län 2022-2030.

Kartan över kollektivtrafikstråk och större bytespunkt redovisar endast linjeförlagd busstrafik. För att kartan ska vara komplett bör även kollektivtrafik med tåg redovisas. Region Örebro län vill även upplysa om att kartan innehåller busslinjen till Hasselfors som tyvärr kommer att läggas ner i december 2025.

Region Örebro län ser positivt på att kommunen avser att ta fram ett tematiskt tillägg till översiktsplanen om drönantransporter.

- *Rus prioriterade område Bostadsförsörjning och attraktionskraft*

Översiktsplanen pekar ut kommunens centralort Laxå och serviceorten Finnerödja som viktiga för boende, arbete, pendling och service. Det är till dessa orter som kommunen i första hand vill styra ny bebyggelse utifrån förutsättningarna att säkerställa goda boendemiljöer med tillgång till service, kollektivtrafik, arbete och utbildning. Kommunens mindre orter Hasselfors, Röfors och Sannerud, är huvudsakligen boendeorter med begränsade förutsättningar till service. Denna inriktning stämmer väl överens med det regionala trafikförsörjningsprogrammet som har en liknande syn på

trafikförsörjning utifrån en ortshierarki. Inriktningen är även i linje med den regionala utvecklingsstrategins illustration över generella förutsättningar för tillkommande bebyggelse när det kommer till boendes tillgång till transportsystemet för arbetsmarknad, skola, service och fritidsaktiviteter. En utveckling av bebyggelse i enlighet med planförslaget bedöms således överensstämma med den regionala utvecklingsstrategin.

Region Örebro län vill dock uppmärksamma kommunen på att översiktsplanens beskrivningar och definitioner av tätorter varierar en aning, särskilt när det kommer till orten Hasselfors. Under avsnittet *Övergripande strategier* nämns Hasselfors som en av noderna med förutsättningar för bebyggelseutveckling. Under avsnittet *Bebyggelse* benämns Hasselfors som "boendeort" med begränsade möjligheter till service, där ingen befolkningstillväxt väntas.

Utifrån trafikförsörjningsperspektivet bedömer Region Örebro län att Hasselfors i första hand kan definieras som boendeort, då orten idag inte har tillräckligt underlag för linjelagd kollektivtrafik med buss.

Det är positivt att kommunen värnar jordbruksmark och att det i planen nämns att ingen jordbruksmark pekas ut för bebyggelse eller exploatering. Läsbarheten skulle dock öka om jordbruksmarken återgavs i ett kartsikt.

För Region Örebro län

Andreas Svahn
Regionstyrelsens ordförande

Rickard Simonsson
Regiondirektör